

Likumprojekta „Grozījumi Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)

I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība		
1.	Pamatojums	Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālās stratēģijas 2012.-2017.gadam 2.4.punktā kā viens no uzdevumiem norādīta nepieciešamība veikt mediju lietojuma un sociolingvistiskus pētījumus un atteikties no televīzijas raidījumu ieskaņošanas, pakāpeniski pārejot uz subtitrēšanu un dublēšanu. Tādējādi tiktu sekmēta latviešu valodas un svešvalodu, it īpaši Eiropas Savienības valodu, apguve.
2.	Pašreizējā situācija un problēmas	Latvijas jurisdikcijā esošo elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības kārtību un noteikumus, tajā skaitā, jautājumus attiecībā uz elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos demonstrējamo raidījumu valodu un tulkojuma nodrošināšanu regulē Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums. 1. <u>Raidījumu svešvalodā tulkojuma nodrošināšana.</u> Elektronisko plašsaziņas likums vispārēji paredz trīs veidus raidījumu svešvalodā tulkojuma nodrošināšanai: 1) ieskaņošana; 2) dublēšana; un 3) subtitrēšana. Pašreizējā regulējuma ietvaros izveidojusies prakse, ka Latvijas jurisdikcijā esošajās televīzijas programmās pirmajā skaņas celiņā nodrošina priekšrocības krievu valodai iepretī Eiropas Savienības valodām, jo raidījumus krievu valodā parasti neieskaņo, bet gan subtitrē. Lai arī Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums šobrīd neaizliedz nodrošināt raidījuma tulkojumu ar subtitriem, subtitru izmantošana attiecībā uz nacionālajiem un reģionālajiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem ir ierobežota, ņemot vērā likumā noteikto pienākumu ietvert programmā noteiktu procentuālu daļu ar raidījumiem valsts valodā (par kādiem atbilstoši Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 32.panta ceturtajai daļai šobrīd netiek uzskatīti subtitrēti raidījumi). Subtitrēšana kā vienīgais tulkojuma nodrošināšanas veids šobrīd nav iespējams attiecībā uz Latvijas Televīzijā pirmo programmu, kas veidojama kā nacionālā programma valsts valodā. 2. <u>Raidījumu latviešu valodā subtitrēšana.</u> Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums šobrīd neparedz pienākumu nodrošināt raidījumu un filmu latviešu valodā subtitrēšanu. Tas apgrūtina cilvēku ar dzirdes traucējumiem iespēju pilnvērtīgi uztvert

		raidījumus un filmas latviešu valodā. Likumprojekta izstrādes gaitā ir saņemti Latvijas Nedzirdīgo asociācijas lūgumi rast iespēju risināt šo jautājumu ar grozījumiem Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā.
3.	Saistītie politikas ietekmes novērtējumi un pētījumi	Atbilstoši 2011. gada pētījumā par subtitrēšanas izmantošanu (<i>Study on the use of subtitling, final report, Media Consulting Group pēc Eiropas Komisijas pasūtījuma</i>) norādītajām ziņām, dublēšana tiek izmantota 11 valstīs (Austrija, Beļģija (franciski runājošā daļa), Čehija, Francija, Vācija, Ungārija, Itālija, Slovākija, Spānija, Šveice, Turcija). Ieskaņošana tiek praktizēta tikai 4 valstīs – Bulgārijā, Polijā, Latvijā un Lietuvā. Pārējās pētījumā apskatītajās valstīs televīzijā tiek izmantota subtitrēšana – Beļģijā (flāmu val. runājošā daļa), Horvātijā, Kiprā, Dānijā, Igaunijā (2/3 programmas), Somijā, Grieķijā, Īslandē, Īrijā, Nīderlandē, Norvēģijā, Portugālē, Rumānijā, Slovēnijā, Zviedrijā un Apvienotajā Karalistē. Tādējādi Latvija ir viena no retajām valstīm, kur joprojām tiek praktizēta ieskaņošana. Šajā pašā pētījumā par subtitrēšanas izmantošanu arī secināts, ka valstīs, kur tiek izmantota subtitrēšana, svešvalodu zināšanas ir labākā kvalitātē nekā valstīs, kur pamatā tiek izmantota dublēšana. Arī Eiropas Parlaments, uzskatot, ka sabiedriskās televīzijas programmu subtitrēšana Eiropas Savienībā ir būtiska, lai nodrošinātu visiem skatītājiem, tostarp nedzirdīgiem un vārdzirdīgiem, televīzijas pieejamību, kā arī palīdzētu apgūt svešvalodas, 2008.gada 10.aprīlī aicināja Eiropas Komisiju iesniegt likumdošanas priekšlikumu, kurā sabiedriskās televīzijas raidorganizācijām Eiropas Savienībā pieprasa subtitrēt visas to programmas (<i>ES 2009/C 247 E/09, Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, C247 E, 15.10.2009.</i>). Eiropas Kopienu Komisijas Augsta līmeņa darba grupa daudzvalodības jautājumos savā nobeiguma ziņojumā (<i>Eiropas Kopienu Oficiālo publikāciju birojs, Luksemburga, 2007</i>) ir norādījusi, ka subtitrētie televīzijas raidījumi var būt lielisks palīgs nacionālās valodas un svešvalodu apguvē. Tie sekmē funkcionālās rakstītprasmes un daudzvalodīgas uztveres attīstību, jo īpaši tādēļ, ka raidījumu skatītāji vai klausītāji var dzirdēt, kā attiecīgo valodu lieto tie, kam šī ir dzimtā.
4.	Tiesiskā regulējuma mērķis un būtība	Likumprojekta mērķis ir dot iespēju uztvert raidījumus to oriģinālajā valodā un kvalitātē, nodrošināt kvalitatīvu raidījumu tulkojumu un veicināt subtitru izmantošanu, tādējādi vienlaicīgi veicinot gan svešvalodas, it īpaši

		Eiropas Savienības valodu, gan valsts valodas apguvi, kā arī dodot iespēju raidījuma saturu uztvert vārdzirdīgajām personām. Ar likumprojektu tiek noteikts pienākums visus raidījumus (izņemot tiešraides, ziņas un valodu mācību raidījumus) un filmas gan valsts valodā, gan svešvalodā nodrošināt ar subtitriem valsts valodā. Lai nodrošinātu saudzīgu pāreju uz jauno regulējumu attiecībā uz tulkojumu nodrošināšanu, papildus subtitriem valsts valodā tiek pieļauta iespēja filmas un raidījumus ieskaņot (ja filmu un raidījumu translācija ir paredzēta laika posmā no pulksten 9:00 līdz 19:00) vai dublēt. Attiecībā uz bērniem paredzētajām filmām tiek saglabāts esošais regulējums, atbilstoši kuram tulkojums var tikt nodrošināts ar dublēšanas vai ieskaņošanas palīdzību. Lai dotu elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem laiku sagatavoties jaunā regulējuma ieviešanai, tiek noteikts, ka minētās izmaiņas stājas spēkā 2015.gada 31.decembrim. Likuma 32. un 66.pantos tiek izdarītas nepieciešamās izmaiņas, lai subtitrētas filmas un raidījumi varētu tikt uzskatīti par raidījumiem valsts valodā. Tāpat likumprojekts paredz deleģējumu Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei izstrādāt un apstiprināt noteikumus, kas nosaka prasības attiecībā uz filmu un raidījuma tulkojuma kvalitātes nodrošināšanu, ņemot vērā, ka tādi kritēriji kā subtitru lielums, krāsa, burtu skaits, nomainīšanās ātrums u.c. aspekti var būtiski ietekmēt subtitru uztveramību.
5.	Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas	Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome.
6.	Iemesli, kādēļ netika nodrošināta sabiedrības līdzdalība	
7.	Cita informācija	

II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību

1.	Sabiedrības mērķgrupa	
2.	Citas sabiedrības grupas (bez mērķgrupas), kuras tiesiskais regulējums arī ietekmē vai varētu ietekmēt	

3.	Tiesiskā regulējuma finansiālā ietekme	
4.	Tiesiskā regulējuma nefinansiālā ietekme	
5.	Administratīvās procedūras raksturojums	
6.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	
7.	Cita informācija	

III. Tiesību akta projekta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem

Projekts šo jomu nesakar

IV. Tiesību akta projekta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu

Projekts šo jomu nesakar

V. Tiesību akta projekta atbilstība Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām

Projekts šo jomu nesakar

VI. Sabiedrības līdzdalība un šīs līdzdalības rezultāti

Projekts šo jomu nesakar

VII. Tiesību akta projekta izpildes nodrošināšana un tās ietekme uz institūcijām

Projekts šo jomu nesakar

[..] ministrs

Iesniedzējs:
Valsts sekretārs